

Euthystira brachyptera

KLEINE GOUDSPRINKHAAN

Euthystira brachyptera is een vrij kleine veldsprinkhaan, met een groot verschil tussen de seksen. Het mannetje valt op door de metaalachtige, groene kleur en de korte, stompe voorvleugels. De achtervleugel is zeer sterk gereduceerd. De achterlijfspunt is puntig, net als bij de verwante *Chrysochraon dispar* (voor verschillen zie daar). Het vrouwtje is gemakkelijk te herkennen aan de roze (zelden geelgroene) voorvleugeltjes, die zeer klein zijn en aan de zijkant van het achterlijf liggen. In tegenstelling tot bij de gouden sprinkhaan, is het vrouwtje meestal glimmend groen. De eilegkleppen zijn zeer lang en smal. Net als bij *Chrysochraon*, ontbreken bij *Euthystira* de voorhoofdsgruofjes.

De cyclus is eenjarig. De bruine, ronde eipakketten bevatten gemiddeld zes eieren en worden vrij hoog tussen en op grasbladeren gelegd. De vrouwtjes vouwen hiertoe met de achterpoten grassen samen. Het voedsel bestaat uit grassen (BELLMANN 1985, HARZ 1957A).

De roepzang ● (cd 28) wordt vermoedelijk alleen overdag voorgedragen en bestaat uit een zacht en kort, sissend 'sisi...' of 'srrr...'. Dit geluid wordt vrij regelmatig iedere ca. 4 s herhaald. De zang herinnert soms aan een fragment van de zang van sabelsprinkhanen. Daarnaast zijn op de roepzang gelijkende rivaliseergeluiden en baltszang bekend. De striduleerbewegingen van het vrouwtje maken geen geluid.

VOORKOMEN

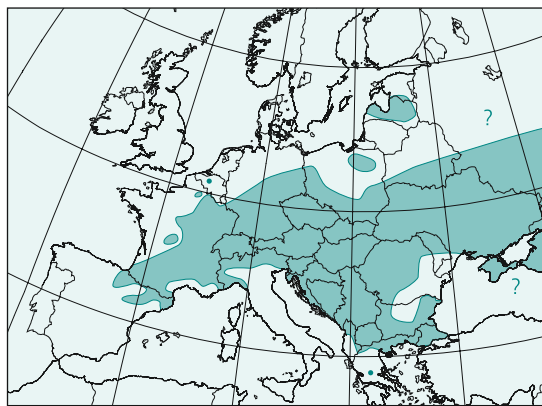
Het verspreidingsgebied van *E. brachyptera* is groot en reikt van West-Europa tot in Siberië en Kirgizstan. In Europa komt de soort voor tussen 40° en 55° noorderbreedte. De dichtstbijzijnde populaties bevinden zich in Wallonië, waar de soort nog steeds bij Torgny (prov. Luxemburg) en elders in het uiterste zuiden voorkomt, en Luxemburg, waar hij op acht kalkgraslanden is vastgesteld. Eénmaal is de soort in Belgisch Brabant gevonden, maar deze vondst is twijfelachtig. In Duitsland ontbreekt de kleine goudsprinkhaan in de aan Nederland grenzende deelstaten, maar komt bijv. wel in Hessen voor. *E. brachyptera* komt zowel in vochtige als in droge biotopen voor. Het betreft meestal open, grazige terreinen met veel lange grassen.

In Nederland werd op 7 september 1971 één mannetje gevonden op een spoorterrein bij Hoorn (Noord-Holland) (BL). Dit betreft vrijwel zeker een toevallig geïmporteerd dier, of is terug te voeren op een verkeerd etiket. Het is vrijwel uitgesloten dat er populaties van deze soort in Nederland aangetroffen zullen worden (DEVRIESE 1988, HARZ 1957A, INGRISCH 1979B, KINN & MEIJER 1988, KRUSEMAN & JEEKEL 1973, THOMAS 1991).

BESCHRIJVING GELUID

roepzang ● (cd 28: 0.00-0.37)

Bij de roepzang klinken sissende echemes die iedere 4 s herhaald worden. Ieder echeme (0,3-0,5 s) is opgebouwd uit 5-11 syllaben. Er zijn twee halfsyllaben te onderscheiden, waarvan de tweede, bij een beweging naar beneden, het luidste klinkt. Het echeme is bij lagere temperaturen

langer en is in het algemeen uit meer syllaben opgebouwd (bijv. 9-11). Tussen roepende mannetjes komt alterneren regelmatig voor. Het vrouwtje antwoordt door striduleerbewegingen te maken, maar deze bewegingen zijn steeds zonder geluid (FABER 1953).

rivaliseergeluid

Als rivaliseergeluid klinken kortere en luidere echemes (2-5 syllaben). Overgangen tussen rivaliseergeluid en roepzang komen voor.

baltszang

Tegenover een vrouwtje worden zachtere en tragere echemes voortgebracht. Bij langer voortduren van de balts komt ook een luider, scherper en korter echeme voor, dat lijkt op het echeme van de roepzang. Vlak voor het bespringen, maar ook al tijdens de laatste fasen van de balts komen eensyllabige bespringgeluiden voor (JACOBS 1953, FABER 1953).

frequenties

Een breed spectrum aan frequenties: 8-14 kHz. Ultrasone frequenties zijn vermoedelijk van minder belang.

SUMMARY

The Small Gold Grasshopper is related to *Chrysochraon dispar*. In the Netherlands only one, probably imported, male was found in 1971. The colonies closest to The Netherlands can be found in southern Belgium.

Euthystira brachyptera

maten in mm

♂	14-17
♀	19-22
voorvleugel ♂	5,4-7,2
voorvl macr ♂	- 14
voorvleugel ♀	3,5-3,7
voorvl macr ♀	15-17

stridulatielandjes

♂	75 (61-102)
♀	63 (50-76)

draagwijdte geluid

menselijk oor:	± 5 m
bat-detector:	geen ervaring
installing:	geen ervaring

oscillogram

Euthystira brachyptera

